

สำเนา

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๑๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”

กราบเรียน/เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม, เลขา-คสช.

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ ๐๖๐๔/๑๑๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วธ ๐๕๐๖.๔/๗๖๖
ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐
๓. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๑/๒๐๓๑
ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”
ไปเพื่อดำเนินการ ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอความเห็น
ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม
ของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์ควายไทย” ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนาศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๖ (สกล) ๔๔๔ (อิทธิพล)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.soc.go.th

หมายเหตุ อัยการสูงสุด : จังกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง : จังเรียนยืนยันมา
กรม, องค์การอิสระ, เลขา-คสช. : จังเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ที่ กษ ๐๖๐๔/๒๖ ๕๕

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๐๐ ฉบับ
๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๕(ลน)/๑๒๓๒๕ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐๐ ฉบับ
๓. พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะสมาชิกผู้รับนมสดสวนจิตรลดา คณะสมาชิกผู้เลี้ยงโคนม และคณะผู้นำกลุ่มสหกรณ์ ณ บริเวณโรงโคนมสวนจิตรลดา วันพุธ ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓ จำนวน ๑๐๐ ฉบับ

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่องการพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย” โดยเห็นควรกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์ควายไทย” มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย ได้มีหนังสือ ที่ สคท. ๑๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ กราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณากำหนดให้มี “วันควายไทย”

๑.๒ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๕(ลน)/๑๒๓๒๕ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แจ้งว่า สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทยได้มีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดให้วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ของทุกปีเป็น “วันควายไทย” จึงให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาตามที่เห็นสมควรและเหมาะสม ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้กรมปศุสัตว์พิจารณาดำเนินการต่อไป (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๓๐๑๘ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการ ซึ่งในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอถอนเรื่องดังกล่าวนี้คืนไปเพื่อพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ถอนเรื่องคืนได้

๒. เหตุผล...

๒. เหตุผลและความจำเป็น

ปัจจุบัน สภาวะวิกฤติของควายไทยในเรื่องของจำนวนและผู้เลี้ยง มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง ควายไม่ได้รับการเอาใจใส่จากภาครัฐในการส่งเสริม สนับสนุนสร้างอาชีพอย่างจริงจัง รวมถึงการสนับสนุนทางวิชาการหรือการวิจัยต่าง ๆ ทั้งที่ ควายเป็นสัตว์เลี้ยงที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทกับการดำรงชีวิต ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้หันมาอนุรักษ์ควายไทย สัตว์คู่บ้านคู่เมือง ควรกำหนดให้มี “วันอนุรักษ์ควายไทย”

ทั้งนี้ การเสนอเรื่องการพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย” เป็นเรื่องที่ต้องนำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของควายไทย รวมถึงเพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้หันมาอนุรักษ์ควายไทย ที่ในปัจจุบันมีแนวโน้มลดลง

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ได้ประชุมเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยมีผู้แทนสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทยเข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์ควายไทย” เนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ได้มีพระราชดำรัสถึงหลักการดำเนินโครงการธนาคารโค กระบือ เป็นครั้งแรก ซึ่งถือเป็นแนวทางในการช่วยอนุรักษ์ควายไทย (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์ควายไทย”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

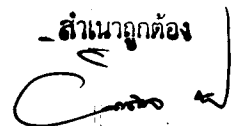
กรมปศุสัตว์

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐-๒๖๕๓-๔๔๒๓

โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๔๔๑๑

- สำเนาถูกต้อง -

(นายอิทธิพล พิกสะอาด)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

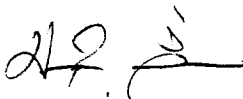
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๗๕
ที่ นร ๐๔๐๓ (กร ๔)/๑๖๕๕๓ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
เรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอเรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”
มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป
จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

พลอากาศเอก

(ประจิน จั่นตอง)
รองนายกรัฐมนตรี

รพท. ....
วันที่ ๓๐ พ.ย. ๖๕ เวลา ๑๕-๓๕ น.

กระทรวงศึกษาธิการและสหกรณ์
รับที่ ๕๕๑๑๓
วันที่ ๒๖/๑๑/๖๕
เวลา ๑๓.๑๕ น.

ที่ นร ๐๔๐๕(สน)/๑๒๓๕

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

เลขานุการรัฐมนตรี

รับที่ ๕๕๑๑๓

วันที่ ๒๖/๑๑/๖๕

เวลา ๑๓:๑๕ น.

๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เสนอให้วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็น “วันควายไทย”

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย ที่ สคท.๑๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘

ด้วย นายสมบัติ ทำละเอียด นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย กราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อโปรดมีบัญชาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดให้วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็น “วันควายไทย” เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติและสำนึกบุญคุณว่าควายเป็นสัตว์สำคัญคู่ชาติไทย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีขอส่งเรื่องมาเพื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

๙-๒-๐

(นางฐะปาณีย์ อาจารย์วงศ์)

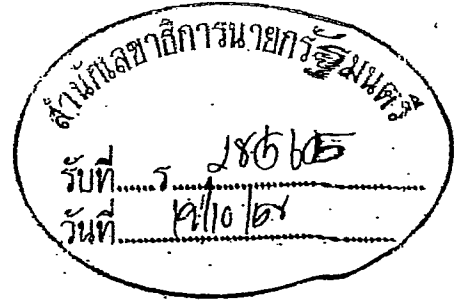
รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักพิธีการและเลขานุการ

โทร. ๐-๒๒๘๘-๔๔๑๐

โทรสาร ๐-๒๒๘๘-๔๐๐๐ ต่อ ๔๔๔๐

ที่ สคท.๑๔/๒๕๕๘

สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย
กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท
ราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เสนอให้วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็น “วันควายไทย”

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.โครงการ “วันควายไทย”

จำนวน ๑ ชุด

๒.บทประพันธ์ “อยากให้มียวันควายไทย”

จำนวน ๑ แผ่น

๓.สำเนาใบจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมอนุรักษ์พัฒนาควายไทย

จำนวน ๑ แผ่น

๔.รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย จำนวน ๑ ชุด

๕.ภาพนายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย (นายสมบัติ ท่าละเอียด) นำเสนอขอให้มีการ

กำหนด “วันควายไทย” ต่อ นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย ได้เล็งเห็นถึงสภาวะวิกฤตของควายไทย ในเรื่อง จำนวนควาย และผู้เลี้ยงควายที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควายเป็นสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้รับการเอาใจใส่จาก ภาครัฐในการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพอย่างจริงจัง รวมถึงการสนับสนุนทางวิชาการหรืองานวิจัย ทั้งที่ ควายไทย เป็นสัตว์เลี้ยงที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน มีความสำคัญและมีบทบาทต่อการสร้างความเจริญของชาติมาโดยตลอด แม้เมื่อบ้านเมืองเกิดศึกสงคราม ควายคือพาหนะคู่ใจของนักรบไทยในการเข้าต่อสู้กับศัตรูผู้รุกราน คนไทยจึง ไม่ควรดูถูกควายเป็นสัตว์โง่ หรือ เชื้อ เพราะควายไม่ได้เป็นอย่างที่คนทั่วไปเข้าใจ แต่ควายเป็นสัตว์ฉลาด มีกลไกใช้งานได้ มีความซื่อสัตย์ ที่สำคัญคือมีบุญคุณต่อประเทศชาติและคนไทย สมควรได้รับการยกย่องเชิดชู โดยควรกำหนดให้มีวันสำคัญ เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติและสำนึกบุญคุณว่าเป็นสัตว์สำคัญชาติไทย เพราะควาย ไทย คือ “สมบัติชาติไทย” หรือ “มรดกไทย” โดยเรียกว่า “วันควายไทย - Kwai Thai Day” ประจำปี...

ทั้งนี้ สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย ได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าหารือ ในการประชุม คณะกรรมการบริหารสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ๒ ชั้น ๒ อาคารเทพรัตนวิทยาโชติ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประกอบกับ นายสมบัติ ท่าละเอียด นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย ได้กราบเรียนเสนอต่อนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในโอกาสไปตรวจราชการจังหวัดพิษณุโลก(ภายหลังจากการประชุมคณะรัฐมนตรี สัญจร ที่จังหวัดเชียงใหม่) เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ จุดแสดงควายไทย บริเวณองค์การบริหารส่วนตำบล พรหมพิราม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอให้รัฐบาลกำหนดให้มีวัน “ควายไทย” ซึ่ง นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความกรุณารับว่าจะพิจารณาและแนะนำให้เลือกวันที่เหมาะสมเสนอต่อไป ซึ่งคณะกรรมการสมาคมฯ ได้มี

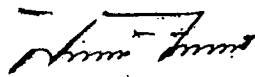
/การอภิปราย...

การอภิปรายถึงวันที่สมควรถูกกำหนดให้เป็นวันควายไทย โดยมีหลักการว่าต้องเป็นวันที่คนไทยรู้จักมีจุดเด่นที่ให้
คนทั้งประเทศเห็นคุณค่าและความสำคัญของควายไทย เป็นวันศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งชาติ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติ
เป็นเอกฉันท์เลือกเอา วันที่ ๔ เดือน กุมภาพันธ์ ของทุกปี ให้เป็น “วันควายไทย” ซึ่งตรงกับ “วันวีรชนค่าย
บางระจัน”

ดังนั้น ในนามสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย จึงได้จัดทำโครงการ “วันควายไทย-Kwai
Thai Day” พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อกราบเรียน นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้โปรดมีบัญชา
ให้หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาเพื่อกำหนด “วันควายไทย” ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบัติ ทำละเอียด)

นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะสมาชิกผู้รับนมสควนจิตรลดา
คณะสมาชิกผู้เลี้ยงโคนม และคณะผู้นำกลุ่มสหกรณ์
ณ บริเวณโรงโคนมสวนจิตรลดา
วันพุธ ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓

วันนี้ตามที่เคยในวันพิธีมงคลจรกพระนังคัลแรกนาขวัญ ก็มีการประชุมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการโคนม ได้กระทำเช่นนี้มาหลายปีแล้ว และท่านทั้งหลายที่ประกอบอาชีพในทางเลี้ยงโคนมก็ได้เห็นความก้าวหน้าของตัวเองและได้มาชื่นชมกัน พร้อมกับได้เห็นว่าการที่แต่ละปีแต่ละครั้งก็มีความก้าวหน้า การที่มา ณ ที่นี้ก็ถือว่าเป็นการมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมาทราว่าแต่ละคนมีความก้าวหน้าอย่างไร นอกจากนี้ก็ได้มีโอกาสมาเห็นโรงโคนมสวนจิตรลดา ที่เป็นที่น่าสนใจว่าเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงโคนม และการใช้วิชาการเพื่อที่จะให้ผลิตผลของโคนมนี้ เป็นประโยชน์และเป็นรายได้ต่อผู้เลี้ยง

ในคราวนี้ก็เห็นได้ว่า นอกจากผู้ที่เลี้ยงโคนมก็มีบุคคลจากหลายแห่งได้มาในวันนี้ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการโคนมก็มี ที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ทั่ว ๆ ไปก็มี การประมงก็มี การกลสิกรรมอื่น ๆ ก็มี แสดงให้เห็นว่ากิจการใดจะเป็นการกลสิกรรมหรือการปศุสัตว์จะเกี่ยวข้องเนื่องเกี่ยวเนื่องกันทั้งนั้น เพราะว่าชีวิตของแต่ละคนจะต้องอาศัยทุกอย่างจึงจะมีความเจริญและสามารถที่จะดำเนินกิจการของตนให้ก้าวหน้า มีความอยู่ดีกินดี ทุกคนก็จะได้รับความรู้มากขึ้น และเห็นช่องทางสำหรับไปสร้างความสำเร็จของตนได้ เมื่อมาในวันนี้และได้เห็นว่าคุณคนสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้อาชีพทุกอาชีพก้าวหน้าและสอดคล้องกัน

วันนี้มีเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง ก็คือเรื่องที่ได้มีผู้นำกระบือมาและเงินสำหรับซื้อกระบือเพื่อกิจการของธนาคารกระบือ เรื่องธนาคารกระบือนี้นับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับโลก เพราะว่าโดยมากในโลกปัจจุบันนี้นักแต่ที่จะมีความก้าวหน้าในทางที่จะใช้เครื่องจักรกลไกสำหรับมาช่วยทำการเกษตร ทำการกลสิกรรม แต่มาเกี่ยวนี้รู้สึกจะเกิดความลำบากเพราะว่าเชื้อเพลิงแพง จึงทำให้ความก้าวหน้าในด้านเครื่องทุ่นแรงจะเสียไป ฉะนั้น จึงต้องพยายามหาทางที่จะใช้เครื่องทุ่นแรงแบบโบราณก็คือใช้สัตว์ พาหนะสัตว์ที่จะใช้งานสำหรับการเกษตร

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

เช่น โคะหรือกระป๋อง การที่จะมีโคะหรือกระป๋องนั้นก็ยังมีปัญหามาก เพราะว่าชาวนาชาวไร่ไม่มีทุนพอที่จะไปซื้อ หรือแม้จะเลี้ยงก็อาจจะลำบาก จึงมีความคิดขึ้นมาว่า ถ้าทำเป็นหน่วยหนึ่งที่มีโคะหรือกระป๋องไว้พร้อมที่จะให้ชาวนาชาวไร่ได้ใช้ก็จะเป็นการดี จึงทำในรูปที่เรียกว่าธนาคาร ที่ใช้คำว่าธนาคารนี้ก็มีผู้ที่คัดค้านบอกว่าไม่ใช่ธนาคาร เพราะว่าธนาคารนี้จะต้องเกี่ยวกับเงินทอง เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับเงินทอง ไม่ใช่เกี่ยวข้องกับกระป๋องหรืออะไรอื่น เรียกว่าธนาคารไม่ถูก ควรจะเรียกว่าโรงกระป๋องหรือคอกกระป๋องหรืออะไรก็ตาม อันนี้ก็ขอชี้แจงว่าคำว่าธนาคารนี้ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเงินทอง แต่เป็นเรื่องสิ่งที่มีค่า และกิจการธนาคารนี้ก็ทราบกันว่า สิ่งที่มีค่าอยู่เฉย ๆ ไม่มีค่า สิ่งที่มีค่าจะต้องใช้ให้เป็นประโยชน์ถึงมีค่า ฉะนั้นการที่เอาโคะหรือกระป๋องมาทำกิจการที่มีคุณค่า ก็สามารถที่จะบอกได้ว่ากระป๋องนี้มีคุณค่าพอที่จะให้เกียรติเป็นกิจการธนาคาร เพราะว่าทำให้มีความร่ำรวย ถ้าใช้ในทางที่ดีก็จะทำให้มีทรัพย์สินมาก สามารถที่จะมีเงินทองพอที่จะไปไว้ในธนาคารที่เกี่ยวข้องกับเงินจริง ๆ ก็จะมีพอที่จะใช้และมีพอที่จะออมเอาไว้สำหรับลงทุนต่อไป ฉะนั้น การที่เรียกว่าธนาคารกระป๋องจึงเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว เพราะว่าทำให้ร่ำรวย

อีกข้อหนึ่ง ที่จะแก้คำว่าทำไมเรียกว่าธนาคาร ก็เพราะนึกถึงว่าธนาคารที่เราเก็บเงินและทำการเรื่องเงินนั้น เราเรียกว่าเงิน แต่ว่าเงินที่เราใช้ไม่ได้เป็นเงิน เป็นกระดาษก็จะเรียกว่าธนาคารไม่ได้ เพราะว่าเก็บกระดาษ ฉะนั้นเก็บกระดาษเก็บกระป๋องไว้ในธนาคารก็ยังได้ เรื่องธนาคารกระป๋องนี้วันนี้ก็ได้รับเป็นไมรับรองว่าเป็นตัวกระป๋องและเป็นเงินด้วย ทำไมธนาคารกระป๋องจะต้องเอาเงินมาให้ ก็เพราะว่าบางแห่งที่จะตั้งธนาคาร โคะกระป๋องมีติดอยู่ใกล้ ๆ จะขนกระป๋องไปก็จะทำให้ลำบาก ดังที่เคยปรากฏมาแล้ว เคยขนกระป๋องจากกรุงเทพฯ ไปแม่ฮ่องสอนมันก็ตาย เพราะว่าทนต่อความบอบช้ำไม่ได้ จึงขออนุญาตผู้ที่จะมีวิชา ถ้ามีวิชากระป๋องเป็นทัว ๆ ก็อาจจะมาเช่าในธนาคารกระป๋อง หรืออย่างน้อยที่สุดก็ฝากไว้กับกรมปลุกศักร์ตัวเอง และถ้าต้องการกระป๋องที่ไหนก็จะส่งเป็นเงินไปให้กับธนาคารที่ทางไกลนั้น แล้วทางโน้นก็จะซื้อโคะหรือควายที่เหมาะสม ถ้าทำแบบนี้ก็จะแสดงให้เห็นว่าเป็นกิจการธนาคารที่แท้ เพราะว่าอย่างเรามีเงินทองที่นี้ เราอยากส่งไปเรื่องใหม่เราก็ไม่ได้เอาตัวเงินไป เราไปที่ธนาคารแล้วเราโอนให้ ผู้ที่ได้รับก็ไปเบิกที่ธนาคารทางโน้น ธนาคารกระป๋องก็จะทำอย่างนี้เหมือนกัน อยากส่งกระป๋องก็เอากระป๋องไปให้กรมปลุกศักร์ ขอให้กรมปลุกศักร์ช่วย กรมปลุกศักร์ก็จะส่งกระป๋องไปทางวิทยุไปที่ ๆ ต้องการ ก็หมายความว่าเอากระป๋องไปให้ที่กรม แล้วก็ให้ที่หมายนั้นเขาก็จะได้เงินสำหรับไปซื้อในท้องที่ ซึ่งมี

ประโยชน์มาก เพราะว่าการเดินทางไม่ทำให้ควายบอบช้ำอย่างหนึ่ง ทั้งทำให้ได้สัตว์ที่มีความเคยชินกับสภาพแวดล้อมสภาพอากาศในท้องถิ่นที่ได้รับ ฉะนั้น กิจกรรมของธนาคารกระบือ ขอเรียกว่าโคกระบือเพราะว่ามีโคด้วย จะก้าวหน้าไปอีกอย่างหนึ่ง ทำให้ผู้ที่ต้องใช้โคหรือกระบือเป็นสัตว์พาหนะ สัตว์ทำการกสิกรรม ได้รับประโยชน์และความสะดวกยิ่งขึ้น

วันนี้ก็มีสิ่งที่น่าสนใจยิ่งกว่าทุกปี มีการแสดง ก็เข้าใจว่าทุกท่านที่มาในวันนี้ ที่นี้จะได้เห็นวางแผนการกสิกรรมนั้นกว้างขวาง จะต้องอาศัยวิชาการหลายด้าน ก็ต้องรอบใจผู้ที่ได้นำสิ่งของและบริจาคมมาให้โครงการที่นี้มีความก้าวหน้า และสามารถที่จะแสดงให้ผู้สนใจมารวม เช่น ที่นี้ก็มีโรงงานทำเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นม มีโรงสีซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างเครื่องในประเทศ ซึ่งเครื่องสีนี้ได้ความว่าเป็นเครื่องที่มีประสิทธิภาพที่เทียบเท่ากับหรือดีกว่าของต่างประเทศ แล้วก็เป็นเครื่องที่ไม่แพงนักและสะดวกในการใช้ ฉะนั้นก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ โดยเฉพาะผู้เป็นกลุ่มเกษตรกร เพราะว่ากลุ่มเกษตรกรจะสามารถใช้โรงสีชนิดนี้ เพื่อที่จะทำให้ค่าครองชีพลดลงไปได้ คือไปซื้อข้าวเปลือกแล้วก็มาสีเอง ก็ทำให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ยังมีสัตว์ก็สามารถที่จะได้ผลพลอยได้ของการสีข้าวนี้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่ต้องไปจ้างคนอื่นมาสี นอกจากนั้นก็ได้เห็นเครื่องสูบน้ำ กังหันลมสำหรับเป็นเครื่องกำลังที่จะมาใช้สูบน้ำ ซึ่งก็เป็นผลิตผลของคนไทยที่ได้ออกแบบสร้างขึ้น มาเพื่อได้ประโยชน์ ฉะนั้นก็เป็นงานที่ท่านทั้งหลายจะได้มาเห็นสิ่งที่น่าสนใจ และเมื่อพูดถึงเรื่องเมื่อตอนที่เอาเครื่องไปเกิดชีวภาพสำหรับให้เครื่องเดินได้ ก็เป็นสิ่งที่ประหลาดใหม่และน่าสนใจ เครื่องเกิดชีวภาพนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะว่าได้จากของธรรมชาติ และเกิดชีวภาพนี้ก็มีผลพลอยได้ที่สำคัญ ก็จะทำให้เป็นปุ๋ยที่มีคุณภาพสูงได้ ฉะนั้น การที่ไปดูแลเครื่องที่ทำเกิดชีวภาพและก็นำมาคิดเครื่องยนต์ได้ ก็ขอให้ถึงวิธีการที่ไร้มูลสัตว์สิ่งปฏิกูลมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็ได้ใช้เป็นพลังงานและนอกจากนั้นก็ใช้เป็นปุ๋ยได้ ฉะนั้นการที่มีความคิดใหม่ ๆ หรือเก่า แต่ว่าไปสนใจก็ทำให้เกิดประโยชน์ได้มาก สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์โคนมกลุ่มโคนมทั่วประเทศนี้ ก็ขอให้พยายามที่จะทำกิจการต่อไป ถึงแม้เห็นแล้วว่าเป็นกลุ่มเป็นก้อนได้ มีความก้าวหน้าก็และความเจริญ สามารถที่จะทำกิจการได้อย่างปลอดภัย

ขอให้ทุกคนที่ตั้งใจทำงานเข้มแข็งอย่างนี้มีกำลังใจต่อไป สามารถที่จะช่วยกันทำงานด้วยความซื่อตรงต่อกัน จะมีความเจริญเพิ่มขึ้น ส่วนสำหรับท่านที่ได้สนับสนุนกิจการต่าง ๆ ของโรงโคนมสวนจิตรลดา และที่สนใจในการเกษตร เห็นความสำคัญของการสนับสนุนกิจการเกษตรในประเทศไทย ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีความเจริญรุ่งเรือง และสิ่งใดที่ประสงค์ก็ให้เป็นผลสัมฤทธิ์

ด่วนที่สุด

ที่ วธ ๐๕๐๖.๔/ ๗๖๖

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กทม. ๑๐๗๐๐

๖ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมที่ นร ๐๕๐๖ /๖๔๖๐ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมได้ขอให้กระทรวงวัฒนธรรมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย” ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวัฒนธรรม โดยด่วน ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

กระทรวงวัฒนธรรมพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับการกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคมของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์ควายไทย” ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ พร้อมกันนี้ ขอเรียนเสนอข้อมูลประกอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. กระทรวงวัฒนธรรม ได้ประกาศขึ้นทะเบียนบพททำขวัญควายเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีสาระสำคัญ เป็นบพทประกอบพิธีกรรมทำขวัญควายเพื่อระลึกถึงบุญคุณของควายที่ช่วยมนุษย์ทำนา รวมถึงการขอขมาที่ได้ตำราเขื่อนดินระหว่าง การใช้งาน พิธีทำขวัญควายจัดขึ้นหลังจากได้ปลูกข้าวดำนาเรียบร้อยแล้ว บพททำขวัญควายสะท้อนทัศนคติและลักษณะคนไทยคือความกตัญญูรู้คุณ ความเมตตากรุณาต่อควาย ความสำนึกผิดที่เคียดแค้นต่อควาย พิธีสู่ขวัญควายเป็นพิธีที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับควายที่เป็นไปด้วยความอ่อนโยน เอื้ออาทรและรู้สึกสำนึกในบุญคุณควายประเพณีสู่ขวัญควาย จึงเป็นประเพณีที่สมควรอนุรักษ์ เพื่ออนุชนรุ่นหลังได้เห็นภูมิปัญญาและจิตวิญญาณของบรรพชนไทย ในปัจจุบันวิถีการทำนาได้เปลี่ยนแปลงไป ควายมีบทบาทน้อยลงอย่างมาก มีเทคโนโลยีอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ควาย พิธีทำขวัญควาย จึงเสี่ยงต่อการสูญหายและการสืบทอดในอนาคต

๒. กระทรวงวัฒนธรรม ได้ประกาศขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการเลี้ยงควายไทยเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีลักษณะที่แสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงควายไทยมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ การเลี้ยงควายงาม และการเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน แต่ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เพื่อใช้แรงงานซึ่งเป็นหลักสำคัญมากกว่าการเลี้ยงควายงาม การเลี้ยงเพื่อวัตถุประสงค์ทั้ง ๒ ประการนั้นต่างก็มีลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงภูมิปัญญาการเลี้ยงซึ่งแตกต่างกันไป สภาพการณ์ของควายไทยปัจจุบันมีจำนวนลดน้อยลงอย่างต่อเนื่องเพราะสาเหตุหลายประการประกอบกันคือ ชาวนาไทยส่วนใหญ่นิยมใช้เครื่องจักรท่นแรงหลายชนิด หลายขนาด มาใช้ไถนาแทนควายกันมากขึ้น จึงการใช้แรงงานควายน้อยลง ส่งผลให้จำนวนคนเลี้ยงควายและจำนวนควายลดน้อยลงอย่างน่าเป็นห่วง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำความเห็นเสนอประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวัฒนธรรมต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

วิ. โสภณ

(นายวิระ โรจน์พจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

โทร. ๐ ๒๒๔๗ ๐๐๑๓ ต่อ ๔๒๑๓ , ๔๒๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๗ ๐๐๖๐

- สำเนาถูกต้อง -

อธิบดี

(นายอิทธิพล พิกสะอาด)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๑/๒๐๓๖

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ ๖๙๖๑ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย” มาเพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงขอให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยด่วน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยในหลักการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิรชัย มูลทองโร่ย)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๒๓๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๒๔๔

สำเนาถูกต้อง

(นายอิทธิพล พิภพสะอาด)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ